

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
amint a felszólamlások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Márczius tizenötödike.

Történelmünk, politikai életünk, nemzeti küzdelmeink legragyogóbb dicsősége 1848. márczius tizenötödike. Ekkor tépte le egy addig rabságban sinlődő nép a szolgaság lánczait és kilépve a tétlenség sötét éjszakájából hajnalt kért, követelt emelt szível és bátor szózáttal, — a szabadság hajnalát.

Ujongva üdvözölte glóriás apostolait, akik újjá teremtettek egy romlásnak, pusztulásnak indult fajt, amely már-már megfélekedett isteni küldetéséről és vitéz őseiről. Ez a korszak legfényesebb momentuma az egész világtörténelemnek, mert ekkor járta be a szíveket a szabadság szent áhitata, hogy a törvény előtt mindenki legyen egyenlő, ur és szolga, nemes és jobbágy, egyaránt; s a népfenség hatalmas hullámzó vihara összedönté évszázadok maradiságát.

Egyszerre és egy szível-lélekkel föl eszmél a magyar nép s fennen lobogtatva a szabadság, egyenlőség, testvériség zászlóját siet emberi jogait kiküzdeni.

Az éjszaka eloszlik . . . és fölül az égen

mosolygó hajnalpir özönlik el. És felragyog a szabadság napja s elhinté sugarait, hogy tespedő álmából felébressze a magyar népet. És vihar kerekedik, pusztító és tisztító vihar, kitépve az önkényuralom mély gyökerű fáit, melyeknek árnyékában idegen elemek elősködnének nemzetünk testén.

Ez az orkán halomra dönté századok áldatlan alkotását, amely elpusztulással fenyegette fajunkat.

Sötét hosszú éjszaka után talpra állott a nemzet. Megértette, hogy legfőbb joga, mit a teremtés östörvénye adott neki: a szabadon kifejlődő élet, melyet semmiféle idegen hatalom nem vehet, nem rabolhat el tőle.

És a nagy idők megszülték a nagy szellemeket, akik látták hazájok siralmas állapotát, látták, hogyan fonnyadoz, hervadoz napról-napra, hogy görnyed erőtlen fáultsággal a rablánczok sulya alatt; holott volna ereje, összezúzni börtöne rozsdamarata ajtaját.

A kor szellemétől áthatva, megihletetten szólottak a rabigában görnyedező nemzethez. S ime, az első szabad szó csodákat

müvel, szomjuhozva várja — lesi a nép apastolainak ajakáról a többit s megindul, hogy fennen követelje azt, mit eddig szívébe visszafojtva csak hiu kívánságként epedezett.

Nyomában recsegve, ropogva omlanak össze a hatalmas szipolyozók bástyái, immár csak egy hatalom van: a nép, mely döngő hangon harsog egy dalt: a szabadság himnuszát.

Amit századok nem birtak megalkotni, megteremti azt egy röpke nap: márczius idusa. A magyar szellem legnagyobb diadalát üli e napon, soha magyar szó nem hangozott oly szépen, mint e napon, a mikor bele volt sirva egy nemzet öröme és keserves búja; lelkesedése, bátorsága, elszántsága. Soha lanton nem rezdültek meg oly csodásan, oly bübájosan a szabadság örök becsü dala és nem vágta szemébe soha oly merészen dal népe tétovázását, választásra készve a szolgaság vagy a szabadság között, mint a Petőfi lantja.

Ekkor tudták megbecsülni csak igazán a szabadságot, mely nélkül az élet csak olyan, mint a test, melyben nincsen lélek.

TÁRGYA.

Atyám névnapjára!

1903. márcz. 19.

Ajkimon is zsong a hála,
S melegít a szeretet;
Én is áldom ezt az órát
Én is áldom nevedet.
Bokrétámnak minden szála
Színnel és illattal teli;
Pillantásod szintén várja,
Mosolygását rád veti.
Légy oly boldog, mint csak ember
Itt e földtekén lehet.
S nyomjon bár az évek sulya,
Minden évben megifjulva
Üld meg ezt az ünnepet.
Szeretetünk koszoruján,
Ne legyen hervadt levél.
Örülj a sok bánat múltán,
Én is kebledre borulván:
Mondom: Higyj, szeress, remélj!

Péterfi Gyula.

1848.

Márczius tizenötödikének története.

Mi is volt tulajdonképen az a márczius tizenötödike?

Egy oly nap volt ez, a melyen beteljesedett a magyar nép vágya, a mikor nemes lelkesedéssel valóvá tette azt, ami addig csak vágya, álma volt.

S milyen rövid idő alatt hajtották ők ezt végre!

Oly emberfeletti volt lelkesedésük, oly emberfeletti erővel láttak czéljaik kivívásához, hogy ellen bizonyítékul szolgáltak a természet törvényének, meghazudtolva azt, hogy mindent csak lassu változáson, átalakuláson megy keresztül.

Nekik minden perc drága volt, minden óra egy év, ők egy nap alatt hajtották ezt végre!

És ez az, a mit mindenki megcsodálhat, ez az, a mit a magyar ifjuság 1848. márczius 15-ikén megeselekedett.

Pillanat müve volt az egész. Még reggel senki sem tudta, senki sem mert gondolni arról, a mi még az nap megtörtént . . .

A Pilvax kávéház volt abban az időben az ifjuság gyülekező helye. Itt jöttek össze mindazok, kik nem voltak megelégedve, az akkori rendszerrel, kik felakarták szabadítani Magyarországot, a kínos elnyomatás alól. Itt jöttek össze azok, kik az új eszmét hirdették, ide jöttek, itt tervezték és itt terjesztgették azt. Itt látták be először a sajtó szabaddá tételének nagy szükségét, itt látták be először, hogy le vannak kötve, hogy zsarnokaik éppen azt vették el tőlük, a mire legnagyobb szükségük van; az erőt, a nyelvet: a sajtót. Mert volt rá gondja, az akkori hatalomnak, hogy mindent elnyomjon a mi új, a mi jó, a mi a közösnek hasznos.

A cenzorok cerasájának uralma volt ez. Müködött is szorgalmasan, otthagytá nyomaít minden, a mi az ujat kérte, a mi az ujat czélozta, a mi az ujat akarta és sürgette. Makacsul gorombán bánt vele, egyetlen vonással küldte a másvilágra, távolra, messzire az élők szeméitől, nehogy azok valamivel többet lássanak, vagy valamit megtudjanak belőle.

Jól tudták ezt ifjaink, hogy ez az a mi

az ő nemes eszméjük terjedését gátolja, jól tudták, hogy az a baj, hogy hiányzik a nyelv a mely az együtt küzdelemre buzdítsa a gyöngye elméjüket, tudták, hogy előbb ezt a szörnycetget — a cenzorokat — kell elpusztítani, ennek kell előbb kiontani életét és aztán eszméjük diadala csak napok kérdése . . .

Meg volt a terv, csak az alkalom hiányzott hozzá. De megjött nemsokára ez is!

Márczius 14-ikén nagy dolgok történtek.

Egy pozsonyi ifju jött Pestre, az akkor kötéllel vontatott hajón, innen pedig eljutott a Pilvax kávéházba.

Még lihegett a futástól, mikor odaért, de nem törődött vele, tudta, hogy örömhirt hoz. Felállt egy asztalra és onnan kiáltotta az ifjusághoz.

— Bécsben kiütött a forradalom, Metternich megbukott!

Ez a hír felbuzdította ifjaink tettvágyát. Képzeltető-e ennél jobb hír mint a melyben most ifjainknak volt része? Hiszen mindenki ezért sóhajtozott, mindenki ezt várta, ez volt az a k a l o m s ez odaesett az ölükbe, magától, mint a piros alma, mikor megéri; sőt még talán mosolygott is, talán oda is mondta nekik: nos, lássuk mit tudtok? — És ha kíváncsi volt, láthatott is!

Petőfi, Jókai, Vasvári és többen — írja egy évvel utóbb az eseménynyel foglalkozó könyv — kijelentették, hogy másnap reggel az ellenzéki proclamációt, a híres 12 pontot az egész városban elterjesztik.

— Mi is, mi is — kiáltá az ifjuság.

Egyesek aggódva jegyezték meg, hogy hátha a várparancsnokság ágyui is bele szólnak ebbe a mozgalmába?

— S hát akkor?

— Hát akkor? — ismétlé Petőfi kicsinylően

Most látják, hogy törvényeink hiányosak, meg nem felelők, rosszak, s megalakotják azokat a törvényeket, melyek iránt még mai nap is a legnagyobb tisztelettel viseltetünk, nemcsak azért, mert e törvények a nemzet önállóságának, állami életének nagyobb biztosságot nyújtanak, mint bármely régibb törvények, hanem főleg azért szereti és tiszteli különösen ezeket a törvényeket a magyar nép, mert politikai életének kezdetét e törvények alkotásától számítja, polgári jogait, földesuri hatóság aluli fölszabadulását, a hűbéri viszonyok megszüntetését és azt, hogy mindenki ur most már a maga földjén, csakis az 1848-iki törvényeknek köszöni.

Láttuk már a magyart dicsőnek, elszántnak, de soha sem láttuk nagyobbak mint akkor. Minden fia ez ujjábredett hazának egy hérosz, aki saját diadala napjából fonja meg magának a halhatatlanság glóriáját.

Azelőtt is, azután is hosszú időkön át nem bírtak olyan világraszóló intézményeket, nemzeti létünket érdeklő jogos követeléseket elérni, mint ez egy napon: márczius tizenötödikén történt. És olyan nekünk e nap, mint multunk legszentebb temploma, hová imádkozni jár minden magyar lélek.

Olyan szent előtünk, mint az a nap, mikor Árpád a honalapító, őseink élén meghódította nekünk e természeti kincsekben bővelkedő Kanaánt. Mert e napon újra kiérdemelte népünk a „magyar“ nevet,

És míg hevitni, gyujtani bir bennünket a honszeretet e legragyogóbb napja, míg érezzük, megértjük márczius tizenötödikének jelentőségét: addig ne féltsük, hogy a

— megverekszünk a katonákkal, a bátrak tartanak velünk, a gyávák maradjanak otthon. Holnap reggel nyolczkor itt ennél az asztalnál összegyűlünk mind s zárt sorokban a jogászokhoz, orvosokhoz, technikusokhoz megyünk. Én még az éjjel írok egy alkalmi költeményt, s azt holnap elfogom szavalni. Jókai pedig felfogja olvasni a 12 pontot. Tehát holnap reggel!

S ugy történt. Petőfi még azon éjjel írta meg a már másnap oly népszerűvé vált versét, Nemzeti dalt.

Márczius tizenötöt irtak másnap. Márczius 15-ike volt ez, az igazi Márczius tizenötödike! S ezen az örökké emlékezetes napon — a mely nap aranylapja a magyarok történetének — csunya idő volt, esett az eső. Ilyen elentétet talán még soha senki sem látott. Az ifjuság csupa tűz, csupa lelkesedés volt, a természet pedig könnyezett.

Talán az ifjak lelkesedését akarta csillapítani, vagy talán ő maga is lelkesedni tanult e napon, s örömeiben sirt, vagy azon könnyezett-e, hogy vége immár a természet minden gyönyörűségének, a feledés fátyolát borítja rá az emberi lelkesedés.

Bármint volt is, nem igen sokat hederített rá az ifjuság.

A Pylvax kávéházban gyűltek össze, s onnan mentek az egyetemre, ott pedig a diákok odahagyták a tantermet, mindenki az udvarra sietett, mindenki Petőfit és Jókait akarta hallani.

És ekkor történt meg az a márcziusi figura, a mikor az ifjuság kitódult a teremből az egyik tanár P. — igazi, tudós professor alak, a ki mince a kis mozgolódástól megijedt — elkiállította magát:

— Jézusom, kiüött a forradalom!

Pedig dehogy ütött ki, dehogy! Csak Petőfit

sors haragja vagy ádáz ellenünk dühe elpusztít bennünket. Mert eljön újra márczius idusa, a mely visszaadja lelkesedésünket. ősi erőnket, diadalmamorunkat, — nincsen oly hatalom, melylyel dicsteljesen szembe ne szállhatna e nép.

Katonaság volt, nincs.

(T.) Többször adtunk már hirt arról, hogy katonaságunkat elakarják vinni, többször nógattuk az illetékes tényezőket, hogy tegyenek valamit e fontos, anyagi viszonyainkat, gazdasági termelésünket mélyen érintő dologban, hogy ne nézzük összetett kézzel, esendes sopánkodással, hogy miként kaparintja el az orrunk előtt jó szomszédunk, Czegléd, eme, jövedelmünk egyetlen forrását, polgári iskolánk alapját, a katonaságot.

A képviselőtestület is foglalkozott az ügygel, de megdöbbenően azok a határozatok, utasítások egyáltalában végre nem hajtottak.

Érthetetlen előttünk, hogy a képviselőtestület egyáltalán nem bir érvényt szerezni akaratának, határozatainak, mintha csak az egész intézmény arra való volna, hogy hébe-hóba egy kis eszmésere folytassék a közügyek fölött, aztán aludjunk tovább, kivált így télvizidőn, mert máskor ugyis van elég más dolog.

Azt kérdezzük most már, mi akadály lehetett volna annak, hogy az a kaszárnya 2—3 század katonaság részére itt Abonyban építtessék föl és nem Czegléden?

Mi akadály volt annak, hogy a midőn századunk derék, jóakaratu paranesnoka, Reinle János kapitány figyelmeztetett a bekövetkehető változásra, még csak az újunkat se mozdítottuk meg elhárítani a veszedelmet, még csak egy árva szócskát sem reszkíroztunk meg anyagi hasznunk fokozására, vagy is arra, hogy ha már centralizálják a kiképzés sikere érdekében a katonaságot, hogy a helyett, hogy elvisszik tőlünk, inkább megszorítottathattuk volna katonaságunkat s ez által közvetlen jövedelmeinket és kereskedelmi és gazdasági előnyeinket?

és Jókait akarták meghallgatni, csak tudni akarták, hogy mit kíván a magyar nemzet?

Felállt Petőfi egy székre és onnan szavalta el Talpra Magyar-ját. Utánna Jókai olvasta fel a tizenkét pontot, hogy mit kíván a magyar nemzet?

Innen az orvosokhoz mentek. Utközben óriási néptömeg csatlakozott hozzájuk, az orvos növendékek közt újra elszavalta nagy tetszés közt Petőfi a Nemzeti dalt, Jókai pedig a tizenkét pontot.

— A censorhoz. — kiállott valaki — hogy engedélyezze a tizenkét pont és a Nemzeti dal kinyomatását.

— Semmi censorhoz nem fogunk menni — szólt Petőfi — nincs többé censor. Jerünk a nyomdába!

Óriási éljenzés zugott erre a nép ajkairól. Elindult a Landerer és Hekenaszt féle nyomdába.

Ez eleinte vonakodott kinyomni censor látamazása nélkül, de látván, hogy itt minden erőlködése hiába való fáradság, odasugta a körülötte állóknak:

— Foglaljanak le egy gépet.

Vidats erre rátette kezét a legközelebbi gépre, így szólt:

— E gépet lefogalom a nép nevében!

— Az erőszaknak nem lehet ellenállni — szólt Landerer olyan hangon, mint a ki azt mondja, minden jól van. Azonnal hozzá is láttak a Nemzeti dal és a 12 pont kiszédéséhez. A mig odabenn szedték és dolgoztak a sajtó szabadság első termékein, az utcán az esőben, a szónokok tartották a népet.

Hogy a lelkesedésnek milyen magas fokán állottak, legjobban bizonyítja, hogy a mikor Jókai végig nézve az esernyő táboron, odaszólt a néphez:

Legutóbb, esütörtökön a tanács foglalkozott a kérdéssel és kiküldte Máthé József főjegyzőt, hogy járjon utána a dolognak.

Hisz ősz óta egyebet sem csináltunk, mint kiküldötteket választottunk, neveztünk ki, hogy menjenek, nézzenek utána az ügynek, de esodálatos képen ezeknek semmi foganata nem lett, állítólag azért, mert egy kis költségbe került volna az utazás.

Igaz biz az, — ezeket meg ezeket veszítetünk, nagy érdekeink mehetnek tönkre, de néhány koronácskát nem áldozhatunk azok megmentésére, mert hát ugy hozza azt magával a spórolási mánia, a mi nem mindig az okosság és körültekintés jelképe ám, hanem másnak is.

Ezt jó volna fontolóra venni, valahányszor a közseg nagy érdekeiről van szó.

MI UJSÁG?

— **Végre — valahára.** Pest megye közigazgatási bizottsága f. hó 12-én tartott ülésén, Tóth József tanfelügyelő előterjesztésére polgári iskolánk tanárai ellen a fegyelmi eljárást elrendelte. Mi ugy tudjuk, hogy az egyik tanárnő, Visontay Erzsébet és Dallos Elek már vagy három hónapja beadták a vádjaikat az igazgató ellen. Dudás József igazgató pedig maga ellen ugyanakkor fegyelmi eljárást kért. Nem értjük tehát hogy miért kellett ezt a kínos ügyet hónapokig húzni, halasztani, polgári iskolánk tanárait, különösen annak igazgatóját annyi áldatlan töprengéseknek, izgatottságnak kitenni. Mi eddig ugy voltunk meggyőződve, hogy tanfelügyelőnk nagyon szíven viseli az iskola ügyeket, különösen polgári iskolánkat, mely most éli zsenge korát, támogatásra, jóakarató pártfogásra nagyon is rászorul, e helyett azonban sajnosan kellett tapasztalnunk a nagyfokú indolenciát.

— **Választók össze írása.** A vármegye törvényhatósága, kerületünkben, az országgyűlési választók összeírására: Arany Sándor nyug. főjegyző elnöklete alatt: ifj. Arany Sándor jegyző Törtel, Máthé József főjegyző és Palásti Pál bíró tagokból álló bizottságot küldte ki s utasította, hogy az összeírást e hó 15-étől 31-éig fogantassák.

— **Pipacsok** a czime Csizmadia Mátyásné Guits Matild rékasi jegyzőné, jeles írónő és

— Ez aztán az igazi forradalmár nép, hogy feltű az esőtől a ruháját, hát még a bőrét! — Az összes esernyők lecsukódtak és a nagy esőben a tömeg ott állt bőrig ázva.

A nép kívánságára aztán Petőfi is többször szavalta el a Nemzeti dalt. De már nem ugy, mint azelőtt. Mikor a refrénhez ért, a tömeg együtt vele szavalta:

A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk.

Hogy rabok tovább nem leszünk!

Óriási volt a lelkesedés. A férfiak könnyeztek, ölelték esökolták egymást. Az eddig ismeretlen emberek a legjobb barátokká lettek. Nem volt most már különbség. Egy eszme szolgálatába állottak mindnyájan, egy eszméért lelkesedtek mind. Ez volt a szabadság, egyenlőség és testvériség igazi korszaka. Be kár, hogy olyan rövid ideig tartott!

Tizenkét órakor megjelent Irinyi is két kezében a szabad sajtó két első termékét tartva. S mig a papírlapokkal kezében szónokolt, addig az addig elkészített példányokat kiosztották a nép közt.

Megszületett a sajtó szabadság!

Délután Petőfi Sándor vezetése alatt megindultak Budára a várba és követelték a sajtó szabadság elismerését és Tancsics Mihály szabadon bocsátását.

Meg voltak ijedve a helytartó tanácsban. Senki sem merete volna megtagadni az ifjuság és a nép kérését, érezték a jog és igazság erejét.

A sajtóról és Tancsics Mihályról egyszerre hullott le a bilincs.

Tancsics Mihályt a jeles író kocsiba ültette a lelkes ifjuság, s kifogta a kocsiból a lovakat s maga huzta át Pestre.

Mindent megmozdítottak, hogy ez a nap minél diadalteljesebb legyen. A nép még mielőtt

munkatársunk elbeszéléseinek, kitől már annyi szép tárczát közöltünk. Ez a legújabb műve Kner Izidor gyomai könyvnyomdász pompás kiadásában jelent meg, ára 2 kor. dísz kötésben 3 kor. Nagyon melegen ajánljuk szíves olvasóink figyelmébe.

— **A Gerje és Parje** vízszabályozó társulat csatornázási munkálatait — melyek a tél folyamán szüneteltek — újra megindította. A tószegi határban a közös levezető csatorna kiszélesítésénél és lemélyítésénél mintegy 250 kubikos munkás, a Gerje levezető csatorna töltéseinek kiépítésénél mint egy 60 munkás, 45 bukókecs és 8 ló dolgozik. Az időjárás és talajviszonyok a munkára igen kedvezőek, úgy hogy naponta tetemes munkát lehet végezni.

— **Czegléd** „kisbirtokosok és szőlőtermelők egyesülete” ezimen új társaság van alakulóban, melynek célja a gyümölcs- és szőlőtermékek, bor stb. czélszerű értékesítése. Nálunk is pengeti ez eszmét szerkesztőnk, de bizony a termelők roppant indolenciáján aligha hajótörést nem szenved az eszme, pedig jó lenne szomszédainktól tanulni, mert ami azoknak jó, nekünk sem lehet rossz. Majd még rátérünk ez ügyre legközelebb.

— **Czegléd** a lovassági kaszárnya építésének ügye közeledik a valóság felé. Már a közös hadügyminiszter is hozzájárult az építéshez, csak a megyei hatóság beleegyezése szükséges még, ami — előre sejthetőleg — szintén meglesz s így Czegléd építeni fogja lovas kaszárnyáját s látja idővel annak sokféle hasznát.

— **Az Országos Munkás és Cselekedésegypénztár** segélyezési statisztikája érdekes képet nyújt e rohamosan fejlődő intézmény működéséről. Míg az 1901. évben, tehát a pénztár első évében 38269-korona segélyt osztott ki a pénztár a tagok között, már 1902. vagyis a múlt évben a segélyezési összeg 141.493 koronát tett ki. Még nagyobb a segélyezés mérve a folyó évben, a melyben már addig, tehát másfél hónap alatt 43. 648-korona segély utalványoztatott. A pénztár fennállása óta tehát 3203 esetben 223. 409-korona összeggel segélyezte tagjait. Ebből 267 esetben 93. 913-korona jut a haláleseti segélyezésekre. Ez az összeg maga megegyezik az azt a téves állítást, hogy a mezőgazdasági munkásokat, a földművelő népet baleset ritkán éri. mert hiszen a kiutalt segély mind baleset folytán vált

Budára ment volna, a városházára sereglött és követelte a sajtó szabadság elismerését. A mit maga Rottenbiller polgármester a népek megígért.

E kivívott diadalok után örömmámorban uszott az egész város. A Nemzeti színházban az este adták Bánk bán-t, az egész színház zsufolásig megtelt. Petőfi és Jókai is megjelentek, de alig ismerték fel őket, félbe kellett hagyni az előadást. Mindenki a Nemzeti dalt akarta hallani.

És Egressi engedett a nép kívánságának, magyar ruhában, nemzeti szalaggal jelent meg a színpadon és úgy szavalt a Nemzeti dalt.

A lelkesedés újra kitört. A férfiak éljeneztek, a nők kendőket lobogtattak és sirtak . . .

Ilyen volt 1848. Márczius tizenötödike . . .

Petőfi Sándor é napról azon éjjel ezt írta a naplójába:

Pest márczius 15-én 1848. Ha tudnám hogy a hazának nem lesz rám szüksége, szívembe mártanám kardomat és úgy irnám le haldokolva, piros véremmel e szavakat, hogy itt álljanak a piros betűk, mint a szabadság hajnal-sugarai:

„Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóról a bilincs. Avagy van oly együgyű, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága?”

Üdvözlőgy születésed napján magyar szabadság, először is én üdvözöllek, ki imádkoztam és küzdöttem érted!

Oh szabadságunk, édes, kedves ujszülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar, ha nemzetünk utolsó fia meghal, borulj rá szemfedő gyanánt.

Élj boldogul, nem kívánom, hogy ne találkozzál vészekkel pályádon, mert az örökké nyugodt élet fél halál, de legyen mindig férfi erőd diadalmaszkodni.

Késő éj van! Jó éjszakát szép csecsemő, szép vagy te, szebb minden országbeli testvéreidnél . . . Jó éjszakát.

Ha elalszom jelenj meg álomban úgy, a milyen nagyok ragyogónak láttalak.”

esedékessé. Ugyanis a várakozási idő, amelynek eltelte után a pénztár bármi okból eredő munkaképtelenség czimén nyugdíjat ad tagjainak, még nem teltel, s így a fenti segély kizárólag mint bal-eseti segély lesz utalványozva. S hogy milyen súlyosak voltak ezek a balesetek, azt bizonyítja azon körülmény, hogy már a folyó évben 31 baleset folytán beállt halálozás fordult elő.

— **Az anya szive.** A reggeli vonat indulásra készen állt a pályaudvaron. Utasok és hordárok izgatottan kiabáltak és futkostak, csak egy öreg asszony járkált nyugodtan. A vonatvezetőt kereste. Mikor megtalálta, kotorászott a zsebében, előszedett egy koronát és odament a keresvekeresett férjéhez, aki a gép mellett álldogált.

— Fogadja lelkem, — mondta az öreg asszony — ezt magának szántam. — Odanyújtotta a koronát.

— Miért adja nekem ezt a pénzt? — kérdezte a gépész.

— Azért lelkem, hogy vigyázzon, ne essen az uton baja a vonatnak, mert magukkal utazik az egyetlen kis leányom.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Epizód a szabadságharczból.**

Szabadságharcunk legsötétebb napjait érdekesen eleveníti föl mostanában egy szentpétervári tudományos folyóirat: a Ruszkaja Trarina. (Ódon Régiség.) Az orosz armádia egyik nyugalmazott törzstiszte mondja el a lázadók harcának, mint a szabadságharcot nevezi, szomorú epizódjait, ami ket még nem jegyeztek föl a dicsőséges idők krónikásai. A világsi gyásznapról emlékezve, elbeszéli, hogy mikor a honvédek lerakták a fegyvert. Rüdiger tábornok, az orosz sereg vezére, a magyar nemzet hősiessége iránt való tiszteletének kifejezésekképpen a magyar tiszteknek meghagyta fegyvereiket. Erről az elhatározásáról kötelességszerűen értesítenie kellett az osztrák hadsereg főparancsnokát s ezt a föladatot a kurlandi származású Köchli őrnagyra bízta, a ki személyesen vitte meg Haynaunak a fővezér üzenetét. Mikor Haynau végigfutotta az orosz tábornok levelét, idegesen elsápadt, majd borzasztó gonosz vonás öntölte el arcát s szája rángatózni kezdett:

— Megfoghatatlan, megfoghatatlan! — kiabálta magánkívül — ezeknek a susztereknek meghagyni a kardot! Meg kell tébolyodnom!

Köchli őrnagy, aki átérezte, hogy Haynau kilörése az oroszokat illető szemrehányás, nem habozott a válaszzal:

— A magyar tisztek semmi esetre sem suszterek. Azok nemes katonák.

Haynau toporzékolt dühében.

— Nemes az, — volt a felelet — aki fegyvert visel és megveri az ellenséget. — Miután a magyarok önöket többször elpáholták, tökéletesen nemes embernek kell őket tartanom.

A vértanúk hőhéra halálsápadtan ugrott föl a helyéről. Halk, szaggatott hangon szólalt meg:

— Ilyen durva magaviselet az osztrák főparancsnokkal szemben példás büntetést érdemel. Meg fogom kérni Rüdiger tábornokot, hogy vonja önt felelősségre.

Asztalához ült és levelet irt az orosz fővezérnek, elpanaszolva a történeteket. A levelet magának Köchli őrnagynak kellett tábornokához vinnie. Rüdiger kérdőre fogta követjét:

— Mondd el őszintén, miféle grombaságot mondtál Haynaunak?

Az őrnagy földháborodva beszélt el a jelenetet s hangsúlyozta, hogy mint katonának a legigazott ellentetek iránt ezzel a felépéssel kellett tiszteletét kifejezni. Rüdiger generális mosolyogva fordult sarkon s a közelebbi való alkalommal Köchli őrnagyot küldte követségbe az osztrák fővezér sátrába.

Igy mondja el ezt a nevezetes és eddig ismeretlen epizódot az orosz tiszt, aki ezzel a megemlékezésével is tanúságot tesz róla, hogy a fehér czár katonái ama szomorú időkben igazán megbecsülték vitézségét a magyaroknak.

— **Európai gyökeres és sima nemes vesszők** a legolcsóbb árban teljesen fajtisztán, igen szép, gyökeres, jégverés és más hibától mentes, a legkiválóbb. negyvennégy bor- és csemege-fajok. Kétéves gyökeres vessző százhuszezer. Egyéves gyökeres hatszázezer. Sima ötszázezer. Gyökeres fásoltvány nyolcszázezer. Sima zöldoltvány, négyszázezer. Színes fénynyomatu di-

szes árjegyzéket bárkinek is ingyen és bérmentve küld az „Érmelléki első szőlőoltvány-telep”. Nagy-Kágya, u. p. Székhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

AZ „ABONY” REGÉNYTÁRA.

Örvények.

— Eredeti regény a budapesti életből. —
Írta: **Négysz.**

A szerelmes legény, meg a féltékeny leány.
(Folytatás.)

Tarnyai Etelka közel három heti itt tartózkodása alatt teljesen beletalálta magát a fővárosi könnyen megszokható viszonyokba, sőt ezekhez alkalmazkodni is tudott. Kérdezősködés és utbagazítás nélkül eltalált a varrodába és ugyanígy baza is került. Ama fiatal lányok gyorsan menő barátsága, mely Bodó Mariska és Etelka között fűződött, az alakulás szaporaságával meg is lazult sőt nap-nap után a viszony mind hidegebb lett közöttük. Az oka természetesen jórészt a Bodó-lány volt, ki azt tapasztalta éles szemével, hogy az ő lovagja, Fejes István, mintha kissé elidegenedett volna tőle s inkább akarná Etelka kegyeit megnyerni. Látta Mariska, hogy mint jár a legény az idegen lány kedvében, mint próbálkozik közelébe jutni, szerelmet vallani, szivességet tenni neki s azt is tapasztalta, hogy a legény most sokkal józanabb, mint szokott lenni. Ugy látszik, Etelka iránti szerelme fölülkerekedett benne és legyűrte, elfojtotta a másik szenvedelmet.

A Bodó-lány eleinte mindent megkísérelt arra, hogy a legényt visszahódítsa a maga részére, de szomorúan kellett konstatálnia, hogy egyre komorabb, ridegebb hozzá, ugyszólván goromba, míg ellenben szerelme egyre nagyobb hullámokat vet, mind nagyobb arányokat ölt a Mariskánál sokkanta szebb Etelka iránt. Ha hazajött a legény, azonnal Etelkáról kérdezett, majd hozott egy és más ajándékot neki, ami módfelett sértette a Bodó-leány hűségét. Jól kiserita magát, néhányszor fájdalmának igaz könnyeit hullatta, senkitől se látva, de utóbb már sirni se tudott, hanem szívében felülkerekedtek az irigység, gyűlölet, megvetés, bosszuállás érzelmei.

A szerelmes leány sohasem haragszik anynyira arra a férfira, akit szeret s aki hűtlen lett hozzá, mint arra a lányra, aki elrabolta, elhódította, magához bilincselte és lekötötte a szerelmes lány kedvesét. Így volt Mariskával is. Összes gyűlölete, haragja és féltelen megvetése Etelka ellen irányult, ahol és ahogyan csak tehetette, éreztette vele hatalmas ellenszenvét, rendkívüli megvetését.

Etelka pedig ebben is ártatlan volt. Ő nem incselkedett, enyelgett a legénynyel, nem kaczerkodott, mókázott vele, hogy meghódítsa, sőt a leghatározottabb antipáthiával viseltetett Fejes István iránt, mert látta, hogy Mariska szereti a legényt s ez iszákos természetű és ha egyszer elvinné a leányt, házsártos, zsörtölődő, kötekedő férj válnék belőle, aki még eldöngölné, megdöngözné az asszonyt. Csakhogy okos lányka volt Etelka. Nem mutatta a legénynek sem azt, hogy kedveli, sem azt, hogy nem kedveli. A legény gondolhatott, ami neki tetszett. Eppen, hogy olykor-olykor diskurálgatott vele, azzal még nem mutatott sem vonzalmat, sem közönyt Fejes István iránt.

Tehát a Bodó-lánynak egy szemernyi oka sem volt féltékenykedni Etelkára, mert ez vajmi kevés volt rá veszélyes, — neki bizony nem kellett Fejes István.

A Bodó-esaládnak is föltűnt lassacskán Fejes István hűtlensége. Látták nagy fájdalmukra, hogy a legény bomlodozik a varrolány után. Ezentul valóban a legrosszabb szemmel nézték Etelkát, a család alig szólt hozzá egy-egy szót, mindegyik a leggyűlöletesebb és megborzongató tekintettel mérte végig, amit a leány nem tudott minden fölindulás nélkül elszenvedni, elviselhetlenné vált ittmaradása, ólomsúlyllyal nehezedett rá a kellemetlen helyzet, amibe került. Bántották egyrészt a bolond szerelmes legény emelygős ömlengései, másrészt a család vérfagyasztó viselkedése. Belátta, hogy lehetetlen ittmaradni. Menni kell tovább, tovább . . . akár egészen idegenekhez, hol nyugodtan meglehet.

(Folyt. köv.)

